

# Un estudi revela que Jaume Nunó no va néixer al Palmàs de Sant Joan

*L'estudiós Marcel Miquel descobreix l'error històric i troba la casa natal real, a pocs carrers de l'actual, a partir d'una fotografia familiar de l'any 1906*



L'autèntica casa natal de Jaume Nunó està situada al carrer Comamala | ACN

Que el compositor i músic Jaume Nunó (1824-1908), autor de l'himne nacional de Mèxic, va néixer al Palmàs de Sant Joan de les Abadesses era un fet "inqüestionable" i així s'havia transmès durant generacions. Els anys 90 va ser adquirida per l'Ajuntament i, després de molts esforços per enderrocar-la i reconstruir-la de forma fidel, va obrir portes de nou el 2010 com a un edifici emblemàtic pel poble, on es recorda la figura d'aquest vilatà il·lustre alhora que acull el centre cívic i el casal d'avis.

Una investigació iniciada fa un any ha revelat un fet totalment inesperat i s'ha demostrat que en realitat la casa natal del músic es troba uns carrers més avall, al carrer Comamala número 7 i en ple centre de la Vila Vella. Una fotografia familiar del 1906 on es veu la façana de la casa pairal ha estat la clau en aquest descobriment. "Jo he estat el primer sorprès, ningú s'ho esperava", assegura Marcel Miquel, l'autor de l'estudi que s'ha presentat aquest dissabte.

Però Marcel Miquel no s'ha volgut quedar només amb l'anècdota i ha intentat trobar una explicació a aquesta errada que s'ha mantingut durant dècades. Després de consultar als arxius del poble, està convençut que hi va haver una "cúmulo d'errors". En primer lloc, l'atribució del Palmàs com a casa natal del mestre es remunta als anys 60, quan es va reivindicar la figura de Jaume Nunó i es van impulsar les relacions amb Mèxic. En aquell moment el carrer s'anomenava "Carrer del mestre Nonó" en record a Josep Nonó, un altre músic compositor santjoaní que va fer carrera a

Madrid i va fundar el primer Conservatori de Música. Aquesta informació, però, va passar-se per alt i es va creure que se li havia dedicat al mestre Nunó perquè era on havia nascut. L'Orfeó Català de Mèxic també va col·locar una placa al Palmàs l'any 1969 per indicar on era la casa natal.

L'altre fet que podria haver portat a aquesta falsa creença va ser la semblança entre l'activitat que s'havia fet al Palmàs, que havia acollit un taller tèxtil, i la feina del pare de Nunó, que havia estat paraire (preparava les llanes). També hi va ajudar que antigament hi hagués hagut un piano i partitures, un material que en realitat va pertànyer a un organista del monestir que durant uns anys va viure a aquesta finca. "Tot plegat va fer que es donés per fet que era la casa natal quan no ho era, quan ja no quedava cap familiar directe que ho pogués rebatre ", assenyala Marcel Miquel, que ha consultat tota mena de documentació històrica. Com que les escriptures indiquen que mai va ser propietat dels Nonó, es pot afirmar que mai va ser la seva casa pairal.



Foto familiar de la casa natal de Jaume Nunó. Foto: Arxiu Blanxart

### La foto familiar que ho destapa tot

La recerca minuciosa de dos musicòlegs, Cristian Canton i Raquel Tovar, l'any 2009 per escriure la primera biografia oficial del mestre Nunó va permetre recuperar documentació inèdita. Van contactar amb un besnét del músic als EUA que guardava en un bagul tot un recull de documents i fotografies. Entre el material hi havia una postal que Dolors Nunó -la filla gran del mestre i hereva- va enviar a la seva germanastre als EUA, on es veu la façana de la casa natal, feta molt de perfil i amb poc angle. De fet, aquesta mateixa fotografia és la que s'ha utilitzat a l'entrada de l'edifici ja restaurat, sense que ningú sospités que aquella no era la casa natal. Només l'actual propietari de la vertadera casa natal va advertir que la imatge pertanyia a la seva finca, però no se li va fer massa cas ja que calia estudiar-ho més.

"Alguns ja vèiem que no s'assemblava gaire i que era estrany que no haguessin fotografiat la part més bonica, amb l'eixida, els jardins i els horts, però no ho vam dubtar en cap moment", admet l'estudiós. I així va mantenir-se fins que fa un any i mig, Miquel va topa-se amb la mateixa fotografia però ampliada on es veia molt millor la perspectiva del carrer. Pertanyia al fons Blanxart, l'home que va ajudar a la filla a trobar un fotògraf per enviar la postal a la germana. Però al peu de la foto hi deia carrer Mestres Carders, que és un dels noms que va tenir l'actual carrer Comamala, l'indret on hi ha la casa natal vertadera situada al número7. I aquella va ser la prova que va obrir els ulls a Miquel. Ell mateix assegura que "va ser el primer en sorprendre's" perquè res feia pensar que la història pogués fer aquell tomb. Actualment la finca es troba en bon estat i s'ha preservat la façana original. L'única modificació és un balcó a la part de dalt que abans no hi era.

Jaume Nunó va viure només fins als nou anys a Sant Joan de les Abadesses. Va marxar a Barcelona i Itàlia on va formar-se musicalment però també va passar un temps a Terrassa i Sabadell. L'any 1851 va viatjar a Cuba com a director de la banda de l'exèrcit de la Reina, on va conèixer el general Santa Ana, que al cap de poc seria president de Mèxic. El militar, ja al càrrec, va nomenar-lo director de les bandes militars mexicanes. El santjoaní va decidir participar de forma anònima en un concurs per musicar la lletra que havia escrit Francisco González Bocanegra i que es convertiria en l'himne nacional mexicà. Un èxit que eclipsaria tota la seva prolífica obra i que faria que tothom el recordés per això. Després va anar a viure als EUA, on va morir. L'any 1942, el govern mexicà va ordenar exhumar les restes per traslladar-les a la 'Rodona dels homes il·lustres' a Ciutat de Mèxic.

## Un edifici emblemàtic

La seva es una història "apassionant", segons la regidora de Cultura, Montserrat Tallant, que reivindica que cal posar-la en valor i seguir ampliant la seva biografia amb nova informació. No amaga que es va sorprendre quan va saber de l'error però creu que, vist amb perspectiva, ha estat una "feliç coincidència". "Si no hi hagués hagut el vincle amb Nunó, la casa no s'hauria adquirit ni arreglat (primer es va enderrocar i després es va aixecar de nou) i no tindríem aquest magnífic equipament al servei de tots els vilatans i gràcies a la voluntat dels ajuntaments que hi ha hagut de diferents colors", afegeix. Només en l'última fase es van destinar 1 milió d'euros de fons propis i de la llei de barris per adequar l'espai i incloure una exposició permanent dedicada a Nunó. La inauguració oficial va anar a càrrec del llavors president de la Generalitat, José Montilla (<http://www.naciodigital.cat/elripolles/noticia/11704/palmas/acull/des/ara/batec/social/sant/joan>).

Per Tallant, més que un error, el que creu és que aquesta nova dada permetrà fer "reviure" el personatge i unir encara més el poble català amb el mexicà, on es un personatge il·lustre. Recorda que El Palmàs és un indret molt visitat per la comunitat mexicana, tant de Catalunya com de fora. Cada any se celebra a aquest punt del Ripollès la festa nacional de la independència d'aquest país, coneguda com "Grito".

Preguntada per com creu que caldrà esmenar l'error, la regidora ho té clar: modificar totes les publicacions digitals incloent la situació de la casa natal real i col·locar-hi una placa. L'altra iniciativa que estudiaran, tal com proposa l'autor de l'estudi, és fer una ruta amb tots els indrets

que recorden la figura de Jaume Nunó. I on a partir d'ara no hi pot faltar la finca del carrer Comamala número 7 com a la casa natal.

La presentació de l'estudi s'ha fet aquest dissabte al Palau de l'Abadia. sota el títol "Els secrets de la casa natal de Jaume Nunó, una descoberta sorprenent"

(<https://www.santjoandedesabadesses.cat/index.php/noticies-vila/2264-els-secrets-de-la-casa-natal-de-jaume-nuno-una-descoberta-sorprenent>) .



*Marcel Miquel i Montserrat Tallant al Palmàs de Sant Joan. Foto: ACN*